

Αθήνα, 30 Μαρτίου 2017

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΕΣΕΕ

Αξιολόγηση διατάξεων Σχεδίου Νόμου για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό – Σύγκριση αρχικών/τελικών διατάξεων

1. Ο κατατεθείς προς διαβούλευση μηχανισμός θα έπρεπε να ενσωματώνει ένα σύνθετο μοντέλο αξιολόγησης της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους. Σε αντίθεση με την εφαρμογή αποκλειστικά και μόνο αυτοματοποιημένων κριτηρίων ένταξης στη ρύθμιση, θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μέσω της συνεκτίμησης ποιοτικών παραμέτρων και των προοπτικών ανάπτυξης τους. Ως προς αυτή την κατεύθυνση, η πρόβλεψη πιο ευέλικτων ημιαυτοποιημένων κριτηρίων, τα οποία θα αποδίδουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο επιχειρηματικό πλάνο (business plan) και στην πρότερη συναλλακτική πρακτική των μικρότερων επιχειρήσεων, θα αποτελούσε την ενδεδειγμένη λύση.

Θεωρείται σχεδόν σίγουρο πως η εισαγωγή του on/off κριτηρίου για επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικό λογιστικό σύστημα και εξειδικεύεται στο θετικό καθαρό αποτέλεσμα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων σε 1 τουλάχιστον από τις τελευταίες 3 χρήσεις, θα αποκλείσει την πλειοψηφία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που ενώ θέλουν δεν θα μπορούν να ενταχθούν στη ρύθμιση. Προκειμένου να καταστεί εφικτή η σύσταση ενός μηχανισμού που θα προσφέρει πραγματική αρωγή στην προσπάθεια επιβίωσης και ανάπτυξης των επιχειρήσεων, κρίνεται απαραίτητη η ενσωμάτωση ποιοτικότερων παραμέτρων σε αυτόν, όπως π.χ. η διατήρηση των θέσεων εργασίας και η μη εστίαση αποκλειστικά και μόνο στο κριτήριο της κερδοφορίας. Κι αυτό γιατί ο δείκτης του «Μεικτού Κέρδους» (πωλήσεις μείον κόστος πωληθέντων) δεν ενδείκνυται για τη διεξαγωγή ασφαλών κριτηρίων, από τη στιγμή που πρέπει να προβλεφθούν διαφορετικά όρια για διαφορετικούς κλάδους επιχειρήσεων. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να νιοθετηθεί ο δείκτης «καθαρών επενδύσεων» (δαπάνες για επενδύσεις μείον αποσβέσεις), ο οποίος θα έπρεπε να είναι θετικός για 1 τουλάχιστον χρήση από τις 3 τελευταίες.

Η εφαρμογή λύσεων οριζόντιου χαρακτήρα ευνοεί τους οικονομικά ισχυρότερους, οι οποίοι αποτελούν τη μειοψηφία, ενώ αφήνουν εκτός της πλειονότητα εκείνων που έχουν πραγματικά ανάγκη. Προς αυτή την κατεύθυνση, μία δίκαιη και ρεαλιστική συνολική λύση στα προβλήματα των επιχειρήσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την οικονομική πραγματικότητα, η οποία διαφοροποιείται αναλόγως του μεγέθους των επιχειρήσεων.

Άρθρο 8.5.α: Αν και προβλέπεται πλέον η δικαιολόγηση της βιωσιμότητας της επιχείρησης, μέσω πιθανής σύνταξης και υποβολής ενός business plan, εντούτοις δεν αναλύεται επαρκώς η απαιτούμενη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί, ενώ δεν λαμβάνονται υπόψη λοιποί σημαντικοί για την εικόνα της επιχείρησης δείκτες/μεγέθη.

2. Προκειμένου η συμμετοχή στον Εξωδικαστικό Μηχανισμό να είναι όσο το δυνατόν μαζικότερη, θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα ένταξης σε αυτόν και στους ελεύθερους επαγγελματίες, εφόσον οι τελευταίοι παραιτηθούν από άλλες ρυθμίσεις ή από το δικαίωμα υπαγωγής στις ευεργετικές διατάξεις του Ν. Κατσέλη.

Άρθρο 15.21: Πλέον με την αναδιατύπωση του άρθρου διαφαίνεται η δυνατότητα ένταξης και των ελεύθερων επαγγελματιών στο Μηχανισμό. Εντούτοις, η εν λόγω διάταξη επειδή αποτελεί κομβικής σημασίας παράμετρο για το μέλλον χιλιάδων ελεύθερων επαγγελματιών, χρήζει άμεσης εξειδίκευσης και διασφήνισης.

3. Για λόγους ισόνομης μεταχείρισης των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων και σε αντιστοιχία με τα κέρδη EBITDA που προβλέπονται για τις μεγαλύτερες εξ' αυτών, η λειτουργική κερδοφορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων θα πρέπει να υπολογίζεται στο επήσιο αποτέλεσμα εκμετάλλευσης (κέρδη ή ζημιές εκμετάλλευσης), από το οποίο θα αφαιρούνται οι ληξιπρόθεσμες οφειλές τους. (π.χ. στο έντυπο Ε3 από τα έσοδα της επιχείρησης θα μπορούσαν να αφαιρούνται τα έξοδά της, εκτός εκείνων που αφορούν στην αποπληρωμή τόκων και στις αποσβέσεις). Με βάση τα παραπάνω, η λειτουργική κερδοφορία των μικρότερων επιχειρήσεων θα πρέπει να προκύπτει από ένα αντικειμενικότερα προσδιορισμένο κριτήριο, το οποίο θα αντανακλά την πραγματική τους εικόνα.

Άρθρο 3: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ – Εξομοιώνονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας, μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων επιχειρήσεων, αναφορικά με την κερδοφορία τους για τις προϋποθέσεις ένταξης στο Μηχανισμό (θετικό καθαρό αποτέλεσμα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων σε μία (1) τουλάχιστον από τις τελευταίες τρεις (3) χρήσεις). Η συγκεκριμένη εξέλιξη δυσχεραίνει την προσπάθεια των μικρότερων επιχειρήσεων για ένταξη στο Μηχανισμό, από τη στιγμή που λόγω έλλειψης πόρων και κεφαλαίων η πλειοψηφία αυτών δεν θα καταφέρει εν τέλει να καρπωθεί τα οφέλη που περιγράφονται στη ρύθμιση.

4. Η ΕΣΕΕ επαναφέρει στο προσκήνιο το πάγιο αίτημά της για ρύθμιση των οφειλών που δημιουργήθηκαν από το 2009 και μετά. Δυστυχώς, λείπει από το σχέδιο νόμου οποιαδήποτε αναφορά στην «εντός της κρίσης χρεωμένη επιχείρηση», καθώς εξαιτίας των μειωμένων τζίρων και των διαρκώς αυξανόμενων φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, η πλειονότητα των επιχειρήσεων και δη των μικρομεσαίων έχει περιέλθει σε δεινή θέση.

Απουσία σχετικής διάταξης στο κατατεθέν Νομοσχέδιο.

5. Προβληματίζει η διάταξη που αποκλείει τους επιχειρηματίες, οι οποίοι την 31^η Δεκεμβρίου είχαν οφειλές από δάνειο σε καθυστέρηση τουλάχιστον 90 ημερών. Υπάρχουν οφειλέτες οι οποίοι, ενώ στην ουσία έχει καταγγελθεί η δανειακή τους σύμβαση, εντούτοις προβαίνουν από το υστέρημά τους σε πάγιες μικροκαταβολές εκτός ρύθμισης, ώστε να μην αντιμετωπίσουν άμεσα τα καταδιωκτικά μέτρα της τράπεζας. Τυπικά αυτοί μπορεί να καθοριστούν ως «εκτός καθυστέρησης» και να χάσουν έτσι το δικαίωμα να ενταχθούν στις ρυθμίσεις του νόμου.

Αρθρο 2.1.α: Δεν επήλθε καμία μεταβολή στη συγκεκριμένη διάταξη.

6. Παράλληλα, πρέπει να ανακληθεί η διάταξη σύμφωνα με την οποία αποκλείονται από το Μηχανισμό όσες επιχειρήσεις έχουν προβεί σε σύναψη ρύθμισης για οφειλές προς πιστωτικά ιδρύματα πριν την 1^η Ιουλίου 2016, διότι η συντριπτική πλειονότητα αυτών διαθέτουν προγενέστερες του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, ρυθμίσεις. Επίσης, όσοι/ες παρόλες τις δυσκολίες διατήρησαν, με στερήσεις και θυσίες, τη ρύθμιση στην οποία είχαν ενταχθεί, αδικούνται από τις διατάξεις του Νομοσχεδίου επειδή δεν μπορούν πλέον να ενσωματώσουν στη ρύθμιση τις οφειλές τους στο Δημόσιο και στα Ασφαλιστικά Ταμεία. Προκειμένου να αποκατασταθεί η προαναφερθείσα αδικία, θα μπορούσε να διατυπωθεί άρθρο επί του σχεδίου νόμου, το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα σε όποια επιχείρηση είναι συνεπής με την υφιστάμενη ρύθμισή της να μπορεί να υποβάλλει νέο αίτημα στην παρούσα διαδικασία προκειμένου να εντάξει μικρότερες του 15% υποχρεώσεις της, οι οποίες προέκυψαν μετά την εν λόγω ρύθμιση. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να δοθεί έμφαση, μέσω δικαιώματος ένταξης στο Μηχανισμό και για οφειλές που δημιουργήθηκαν στη διάρκεια του τρέχοντος έτους.

Αρθρο 2.1.α: Δεν επήλθε καμία μεταβολή στη συγκεκριμένη διάταξη.

7. Προβληματισμό προκαλεί επίσης η μη δυνατότητα ένταξης στις ευεργετικές διατάξεις του Μηχανισμού όσων επιχειρήσεων διαθέτουν το 85% των οφειλών τους σε έναν μόνο πιστωτή. Δεδομένου πως αποτελεί σύνηθες φαινόμενο η συγκέντρωση μεγάλου μέρους της συνολικής οφειλής μίας επιχείρησης σε έναν μόνο φορέα, εξαιτίας της ανάπτυξης μακροχρόνιων δεσμών/σχέσεων εμπιστοσύνης και κατανόησης, η παραπάνω διάταξη πρέπει να αφαιρεθεί. Επιπλέον, από τη στιγμή που θα επέλθει συμφωνία με τον πιστωτή που διατηρεί το 85% των απαιτήσεων του οφειλέτη, δεν κρίνεται σκόπιμη η διάταξη που αναφέρεται στη συμφωνία του υπόλοιπου 15% των πιστωτών, γιατί πολύ απλά είναι άνευ ουσίας και γι' αυτό το λόγο θα πρέπει να απαλειφθεί.

Αρθρο 2.5: Σε περίπτωση που οι απαιτήσεις ενός πιστωτή υπερβαίνουν ποσοστό ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%) των συνολικών απαιτήσεων κατά του οφειλέτη, η αίτηση υπαγωγής στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης προωθείται στον εν λόγω πιστωτή για διμερή διαπραγμάτευση. Πλέον, σε αντίθεση με την απόρριψη της αίτησης που ίσχυε πριν, επέρχεται σημαντική αλλαγή που επιτρέπει υπό προϋποθέσεις την ένταξη στο Μηχανισμό για οφειλέτη του οποίου τα χρέη συγκεντρώνονται σε ποσοστό 85% σε έναν μόνο πιστωτή.

Παράλληλα, δίνεται η δυνατότητα ρύθμισης/ένταξης οφειλών σε λήπτες χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΤΕΑΝ ΑΕ (εγγυήσεις), ενώ μέσω πρόβλεψης της δυνατότητας διμερούς διαπραγμάτευσης με τον πιστωτή, συνάγεται ότι τελικά δεν προβλέπεται παρουσία κάποιου συντονιστή.

8. Σε αντίθεση με τις προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί αναφορικά με την άρση της ευθύνης και την χορήγηση ακαταδίωκτου (ήτοι στην πράξη νομική κάλυψη) σε τραπεζικά στελέχη και δημόσιους υπαλλήλους που εμπλέκονται στις διαδικασίες ρύθμισης οφειλών, εν τέλει δεν περιλαμβάνεται καμία σχετική αναφορά στις διατάξεις του σχεδίου Νόμου. Το συγκεκριμένο αίτημα αποτελεί καίριας σημασίας παράμετρο ιδίως για τις τράπεζες, η μη υλοποίηση του οποίου θα απομακρύνει την προοπτική απομείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Απουσία σχετικής διάταξης. Παρόλα αυτά και επειδή η ένταξη στις ευεργετικές διατάξεις του συγκεκριμένου Νόμου έχει συγκεκριμένη περίοδο ισχύος (έως και το 2018), έχει δοθεί η διαβεβαίωση εκ μέρους των ιθυνόντων πως με την ψήφιση του Νομοσχεδίου, θα θεσπιστεί ειδική διάταξη που θα ρυθμίζει επαρκώς τα προαναφερθέντα εκκρεμή ζητήματα.

9. Η καθυστέρηση της πλήρους εφαρμογής του μηχανισμού, εξαιτίας της πληθώρας στοιχείων και λοιπών παραμέτρων που πρέπει να εισαχθούν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, συνεπάγεται την απώλεια πολύτιμου χρόνου για τις επιχειρήσεις. Προκειμένου λοιπόν να εξοικονομηθεί χρόνος και χρήμα, ενδείκνυται η διασύνδεση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας με τη βάση δεδομένων όπου θα συλλέγονται τα στοιχεία των επιχειρήσεων, έτσι ώστε να απαλλαχθούν οι τελευταίες από χρονοβόρες και κοστοβόρες διαδικασίες. Παράλληλα, για τη βελτίωση της λειτουργικότητας της προαναφερθείσας ηλεκτρονικής εφαρμογής και την καλύτερη ανταπόκρισή της στις ανάγκες της Αγοράς, η συμμετοχή και συνδρομή των κοινωνικών εταίρων κρίνεται απαραίτητη.

Απουσία σχετικής διάταξης.

10. Εξαιτίας της κατανομής της πλειονότητας των διαμεσολαβητών στα μεγάλα αστικά κέντρα, θα πρέπει να δοθεί μέριμνα και για τους υπόχρεους της περιφέρειας, μέσω αξιοποίησης της ήδη υφιστάμενης λίστας των διαπιστευμένων διαμεσολαβητών του ΥΔΔΑΔ.

Άρθρο 6.5: Δεν επήλθε καμία μεταβολή στη συγκεκριμένη διάταξη, με αποτέλεσμα ο αριθμός των συντονιστών (μητρώο) να παραμένει αμετάβλητος, σε σύγκριση με τις αρχικές προβλέψεις.

11. Η προβλεπόμενη αναστολή των ασφαλιστικών μέτρων, των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης και της μη εγγραφής προσημείωσης υποθήκης, συνιστούν μέτρα προς τη σωστή κατεύθυνση. Όμως, η διάταξη η οποία αναφέρει «*αν με το μέτρο αυτό επιδιώκεται η αποτροπή της απομάκρυνσης ή αφαίρεσης ή μετακίνησης κινητών πραγμάτων της επιχείρησης ή εν γένει εξοπλισμού που δεν έχει συμφωνηθεί και ενέχει κίνδυνο απαξίωσης της επιχείρησης του οφειλέτη*», αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο καταχρηστικής άσκησης των ασφαλιστικών μέτρων που θα επηρεάσει την συμφωνία και την οικονομική δυνατότητα του οφειλέτη.

12. Στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης ο δανειολήπτης, ειδικά η μικρή επιχείρηση, βρίσκεται σε αδύναμη/μειονεκτική θέση από άποψης τεχνοκρατικής ανάλυσης των οικονομικών δεδομένων που θα τίθενται για την επιλογή της λύσης (έλλειψη απαιτούμενης τεχνογνωσίας). Θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα πρόσληψης συμβούλου με κάλυψη των εξόδων, μέσω πχ. προγραμμάτων του ΕΣΠΑ για μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Σε αυτό σημείο αυτό θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν οι δομές των κοινωνικών εταίρων, προκειμένου να προβλεφθεί η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, προς τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

Απουσία σχετικής διάταξης.

13. Στα άρθρα του υπό διαβούλευση σχεδίου νόμου, απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά σε περιπτώσεις διευκόλυνσης των υπερχρεωμένων πολύ μικρών επιχειρήσεων, οι ιδιοκτήτες των οποίων επιθυμούν τον τερματισμό της λειτουργίας τους (κυρίως λόγω συνταξιοδότησης – μεταβίβαση επιχείρησης/διάδοχη κατάσταση).

Άρθρο 1.ιθ: Προβλέπεται ρυθμιστική διάταξη για περιπτώσεις διαδοχής επιχειρήσεων, μία εξέλιξη που ικανοποιεί σε μεγάλο βαθμό το αίτημα πληθώρας επιχειρήσεων.

Επιπλέον παρατηρήσεις/επισημάνσεις

Άρθρο 2.3.γ: Σε περιπτώσεις που Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο έχει διακόψει την επιχειρηματική του δραστηριότητα ή, σε περίπτωση Νομικού Προσώπου που βρίσκεται σε διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης, τότε **δεν** παρέχεται η δυνατότητα ένταξης στο Μηχανισμό. Η συγκεκριμένη διάταξη στερεί το δικαίωμα από χιλιάδες επιτηδευματίες να επιτύχουν μία ολική ρύθμιση των χρεών τους, τη στιγμή μάλιστα που καθόλη τη διάρκεια του επαγγελματικού τους βίου επέδειξαν αξιοσημείωτη συνέπεια απέναντι στις υποχρεώσεις και στις ρυθμίσεις οφειλών που είχαν ενταχθεί. Προς επίλυση του συγκεκριμένου ακανθώδους ζητήματος θα μπορούσε να αναζητηθεί μία λύση παρεμφερούς περιεχομένου με τη διαδικασία που ορίζεται στο **άρθρο 2.5.**

Άρθρο 7.3: Υποχρεωτική η συνυποβολή αίτησης ένταξης στο μηχανισμό και από τους συνοφειλέτες.

Άρθρο 9.4: Μετά τη σύναψη της σύμβασης αναδιάρθρωσης οφειλών και για όσο χρονικό διάστημα αυτή εξυπηρετείται από τον οφειλέτη και τους συνοφειλέτες, **απαγορεύεται** η εγγραφή νέου βάρους σε περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη ή των συνοφειλετών, για εξασφάλιση των ρυθμισμένων με τη σύμβαση απαιτήσεων.

Άρθρο 5.3.β: Υποχρεωτική υποβολή επιπλέον δικαιολογητικών εγγράφων με την κατάθεση της αίτησης ένταξης στο Μηχανισμό: «Στοιχεία κάθε νομικού προσώπου συνδεδεμένου με τον οφειλέτη με ημερομηνία σύστασης μεταγενέστερη της 1ης Ιανουαρίου 2012, καθώς και πλήρη στοιχεία ακινήτων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων που τυχόν μεταβιβάστηκαν από τον οφειλέτη ή τους συνοφειλέτες σε πρόσωπα συνδεδεμένα με τον οφειλέτη μετά την 1η Ιανουαρίου 2012 και εφεξής». Οι προαναφερθείσες ημερομηνίες έχουν επεκταθεί κατά 1 έτος σε σχέση με το αρχικό σχέδιο (1/1/2011).

Άρθρο 9.2.ββ: Δυνατότητα μεγαλύτερης διαγραφής προστίμων, τόκων και προσαυξήσεων: ποσοστό (95%) των απαιτήσεων του Δημοσίου από πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τη φορολογική διοίκηση και ποσοστό (85%) των απαιτήσεων του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης από προσαυξήσεις ή τόκους εκπρόθεσμης καταβολής. Αντίθετα, με στο προηγούμενο σχέδιο υπήρχε μία γενική αναφορά περί δυνατότητα διαγραφής μέρους των παραπάνω οφειλών.

Άρθρο 10.3 & 10.16: Παράλληλα, δίνεται πλέον η δυνατότητα «κουρέματος» οφειλών από ΦΠΑ, ΦΜΥ. Παρόλα αυτά δεν επιτρέπεται η διαγραφή βασικής οφειλής παρακρατούμενων εισφορών εργαζομένων προς Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Άρθρο 15.14: Ενίσχυση αρμοδιοτήτων ΑΑΔΕ.

Άρθρο 16.1.ι-ια: Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ηλεκτρονικής πλατφόρμας μέσω διασταύρωσης και επαλήθευσης των στοιχείων που υποβάλλονται από τον οφειλέτη.